

Prekenverkstedet

Den Norske
Israelsmisjon

<https://www.israelsmisjonen.no/pv>

Såmannssøndag – søndag 1. februar 2026

Søndagens tekster: Jes 55,8-13; Hebr 4,12-13; Luk 8,4-15

Lignelsen om såmannen og såkornet

Til teksten

Lignelsen om såmannen og såkornet tar utgangspunkt i jordbruket Jesus kjente fra sin oppvekst i Galilea. I det kupert bakkelandet i Judea og Galilea er det terrassejordbruk som gjelder. I Judeas bergland var fjellgrunnen lagdelt: Kalksteinen lå i horisontale lag som gjorde det enklere for bonden å anlegge terrasser, han kunne bygge videre på strukturen som allerede lå i den porøse fjellgrunnen.

Men også i Galilea var terrasser eneste måte å utnytte de skrå åssidene. Historien hadde etterlatt et ofte tynt jordsmonn på åssiden. Bonden tok fatt med hakke, spade og trillebår. Steinmurer ble møysommelig satt opp for å holde terrassene på plass. Steinene som ble ryddet ga plass for det som skulle plantes. Jord ble flyttet fra dalsøkkene og opp til terrassene, som kunne være 5–8 m brede. En sti krysset oppover gjennom terrassene, med steintrapp som ledet opp gjennom hver terrassemur.

På hver terrasse var det dyp jord ytterst, nesten like dypt som høyden på muren som holdt den på plass, ca 2 m – dette er ‘den gode jord’. Innerst på terrassen, rett inntil neste mur, var jordlaget minimalt – det var grunt ned til steingrunnen – “noe falt på steingrunn.” Bibelteksten sier “noe falt ved veien.” Mer korrekt kunne vi oversatt “noe falt på stien” – stien som gikk over terrassen. Når såmannen strødde ut såkornet, var det ikke mulig å unngå at noe falt også på stien. Ugras som tistler vokste raskt, det var ikke alltid bonden rakk å fjerne det.

På terrassene var det både frukttrær, oliventrær, druebusker, felt for korn (‘hvite marker’) og for grønnsaker. Noen steiner lå igjen for å avgi morgendugg til plantene rundt. Se illustrasjon av en slik terrasse.

Den gode jord ga hundre folds avkastning – dét overgår langt det bonden kan forvente. Dette er symbolspråk – i Gudsriket kan Ordet gi stor frukt.

Også i denne lignelsen møter vi Jesus som ‘kontekstualiserer’. Han bruker den kulturen folk kjente for å illustrere sin undervisning og forkynnelse, for at den skulle treffe rett inn i folks hverdag. Jeg aner at han har brukt år for å forberede sitt virke, satt seg inn i den mangfoldige

kulturen i Galilea og Judea for å ha 'en full verktøykasse' når han en dag skulle tre offentlig frem. Er Jesus sant menneske, kom alt dette ikke loddrett ned til ham fra himmelen når han sto der som predikant.

Tanker til prekenen

Innledning før en leser teksten: Å så kornet er en hellig handling, slik var det før slåmaskinens tid. Hamsun beskriver det i sluttakkorden av Markens Grøde: Isak Sellanrå sår kornet med luen av, han må være barhodet under Guds himmel. Gud må være attåt. Her kan en bruke van Goghs 'Såmannen' på skjermen som illustrasjon.

Sjelesørgerisk: Det er mange som har sådd i ditt hjertes åkerjord. Noen har satt vonde spor. Andre sådde godhet, empati og nærhet. De møtte ditt blikk og så deg da du trengte det mest. Kanskje Gud har sådd det gode gjennom mennesker han sendte deg.

Du har selv sådd i din egen åker. Du kan ha latt ugresset vokse opp, sluppet vonde ting inn i sinn og kropp, gitt kraft til negative impulser og fristelser, såret deg selv og mennesker rundt deg. Men du har også sådd gode såkorn i din åkerjord, åpnet deg for gode impulser, gitt dem tid, kraft og energi. Så står du der med en blandet åkermark, både korn og ugras, noen tistler er det også.

Så kan Mesterens røst lyde: Sitt ikke der og degg med ugresset ditt – "det er så synd på meg." La meg luke det ut, ta imot dugg fra det høye, åpne deg for det som kommer ovenfra, rett opp ditt hode, ta imot himmelens gode gaver, så jeg får bearbeide din åkerjord, rense og gjødsle den, slik at din åker kan bære rik grøde.

Salme 126,5 taler om dem som sår med tårer, som gikk gråtende og sådde sitt korn. Noen av dere kjenner dette. Har grått over smerten i eget liv, i barns liv, i livet til andre som står deg nær. Kristus har vært der, også når du ikke erfarte det. Salmen sier også at han vil vende din lagnad slik som tørre elvefar i Negev kan bli fylt etter vinterregnet. Slik vil han fylle din munn med latter og din tunge med jubel.

Kristus er selv såkornet som dør. Han ble sådd med tårer, Jesu egne tårer, tårer av Jerusalems døtre, tårene til disiplene som fulgte med. Det som ble sådd med tårer, skjøt opp med jubelrop. "Han var vetekornet, låg i jordens djup/ han stod opp en påskdag, lever bland oss nu" (NoS 205). Han var kornet som døde i jorden, for at nytt liv kunne spire og skyte opp. Han er 'førstegrøden' – han er varselet om rik frukt som skal komme, og om oppstandelse til nytt liv for dem som vandrer etter ham.

Gud er den store såmann. I Hosea 2,18-23 er det Gud selv som sår sitt folk ut igjen i Israels land, etter at de har vært i landflyktighet.

Jesus kaller deg til såmannsarbeid, du skal vandre sammen med den store såmann, Gud vår Far. Jesu gjerning gir fortegnet for såingen. Den korsfestede og oppstandne virker gjennom mange små såmenn. Jesus trenger deg på sin plantasje, han vil selv så gjennom dine hender, dine føtter, munn og ører. Du skal få være hans hender og kaste ut såkorn. Når du sitter ved en barneseng, leser fra Barnebibelen og ber aftenbønn, da er det Kristi såmannsgjerning du har del i. Gå inn i den med frimodighet, sett av tid. Eller når du får sitte med en venn som har det vondt, lytte, legge armen rundt ham/henne, gråte og be.

Men først lyder et budskap om den gode del, at du som Maria får sitte og lytte til hans ord. Ta imot hans skaperord, hans såkorn. La Ordet få bearbeide din mark, gi tid til det, Få Bibelen ned fra hylla, lytt, meditér, visualisér, og la ordet skape håp og tro

Den store såmann borger for at det blir rik frukt, i ditt liv og gjennom din gjerning. Ordet kan rulle av gårde som en sneball, vi vet ikke hvor den ender – slik dagens GT-tekst sier det, Jes 55,8-11.

Aktuelle salmer:

- NoS 576 Som spede barnet (før prekenen)
- NoS 205 Kornet har sin vila
- NoS 577 En såmann går på marken ut
- NoS 697 Der det nye livet lever

Torleif Elgvin

Professor emeritus

telgvin@gmail.com